

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 496/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Matejom Oslackým, Jarabinková 8E, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B5-23Cb/76/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B5-23Cb/76/2022. Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadostučinenie vo výške 1 800 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka ako žalobkyňa podala 26. apríla 2022 žalobu, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti a neúčinnosti právneho úkonu. Konanie o tejto žalobe má byť podľa sťažovateľky momentálne vedené na mestskom súde. Po podaní žaloby konajúci súd vyzval sťažovateľku uznesením z 19. júla 2022 na odstránenie väd jej podania (žaloby), t. j. aby doplnila náležitosti žaloby podľa § 132 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), dôkazy preukazujúce jej aktívnu legitimáciu na podanie žaloby a dôkazy preukazujúce jej vysokoškolské vzdelanie právnického smeru. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala sťažnosť, ale následne 11. novembra 2022 mala doložiť aj súdom požadované doklady. Napokon 21. novembra 2022 sťažovateľka predložila konajúcemu súdu návrh na prerušenie konania. Konajúci súd v rovnaký

deň, t. j. 25. júla 2023, zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu, ktorým ju vyzval na odstránenie väd jej podania, a zároveň odmietol podanie (žalobu) sťažovateľky. Tieto rozhodnutia boli sťažovateľke doručené 8. septembra 2023. Sťažovateľka 12. septembra 2023 nahliadla do súdneho spisu a 13. septembra 2023 požiadala Centrum právnej pomoci o pridelenie advokáta na podanie odvolania. Advokát určený Centrom právnej pomoci 18. septembra 2023 prevzal právne zastupovanie sťažovateľky a 21. septembra 2023 nahliadol do príslušného súdneho spisu. Nasledujúci deň, teda 22. septembra 2023, podala sťažovateľka odvolanie proti rozhodnutiu mestského súdu z 25. júla 2023 o odmietnutí jej podania. Následným podaním z 1. decembra 2023 predložila sťažovateľka mestskému súdu aj plnú moc pre advokáta ustanoveného Centrom právnej pomoci a zároveň urgovala súd, aby konal vo veci jej odvolania.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti identifikovala viaceré postupy mestského súdu, ktoré považovala za problematické vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Prvým bola dĺžka rozhodovania mestského súdu o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu, ktorým ju súd vyzval na odstránenie väd jej podania (žaloby), a to z toho dôvodu, že súd o nej rozhodol až 10 mesiacov po jej podaní, resp. 8 mesiacov, odkedy jej uplynula lehota na odstránenie väd žaloby. Sťažovateľka tu pripísala mestskému súdu 8 mesiacov nečinnosti.

4. Druhou okolnosťou bol postup súdu, ktorý ju v uznesení na odstránenie väd podania vyzval, aby preukázala, či má vysokoškolské vzdelanie právnického smeru. Podľa sťažovateľky išlo o nezmyselnú požiadavku. Súd ju pritom v žiadnom momente nepoučil o prípadnom povinnom zastúpení advokátom v predmetnom konaní. Ak by súd túto požiadavku nevzniesol, mohol o jej žalobe plynule konať.

5. Tretím postupom, ktorý sťažovateľka vytkla mestskému súdu, bola nečinnosť v odvolacom konaní. O odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu o odmietnutí jej podania z 22. septembra 2023 totiž do podania ústavnej sťažnosti (11. júla 2023) mestský súd nerozhodol a ani ho nepredložil na rozhodnutie odvolaciemu súdu napriek jej urgencii (1. decembra 2023). Hoci v elektronickom súdnom spise je uvádzaný ako termín posledného pojednávania 11. jún 2024, sťažovateľka nemala o tomto termíne žiadnu vedomosť. Pred podaním ústavnej sťažnosti si overila, že príslušný súdny spis sa stále nachádza na mestskom súde, teda ani po 9 mesiacoch nebol predložený odvolaciemu súdu.

6. Napokon posledná námietka sťažovateľky sa vzťahuje na celkovú dĺžku konania, keď žalobu podala ešte 22. apríla 2022 a ani po dvoch rokoch o nej nebolo rozhodnuté, čo už podľa sťažovateľky hraničí aj s odmietnutím spravodlivosti.

7. Sťažovateľka si uplatnila finančné zadostučinenie vo výške 1 800 eur, ktorého výšku odôvodnila iba intenzitou a dobou trvania zásahu do svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom mestského súdu došlo k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

12. Ústavný súd súhlasí s väčšinou výhrad sťažovateľky proti postupu mestského súdu. Pri výzve na dokladovanie právnického vzdelania sťažovateľky mestský súd (resp. jeho právny predchodca) celkom zjavne nesprávnym spôsobom vykladal § 91 CSP. Pointou tohto ustanovenia totiž nie je povinné právne zastúpenie, ako to nesprávne prezentoval mestský súd vo svojom rozhodnutí, ktorým odmietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu na odstránenie väd jej podania. Toto ustanovenie iba stanovuje spory, v ktorých sa nepripúšťa zastúpenie všeobecným zástupcom neprávnikom – účastník v nich teda môže byť zastúpený buď advokátom, alebo vôbec nemusí mať právneho zástupcu. Rovnako dĺžka obdobia od momentu podania odvolania sťažovateľky proti rozhodnutiu o odmietnutí jej žaloby do podania ústavnej sťažnosti v trvaní 9 mesiacov celkom zjavne indikuje nečinnosť a prietahy mestského súdu. Napriek tomu nemožno celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého súdneho konania považovať za takú, ktorá by bola zjavne neprimeraná. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciaj prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania (mierne presahujúcu 2 roky, pozn.) musel ústavný súd konštatovať, že prípadnú nečinnosť súdu v tomto prípade nemožno považovať za takú významnú, aby jej bolo možné pripísať ústavnoprávnu relevanciu.

13. Ústavný súd si zároveň vyžiadal príslušný súdny spis z mestského súdu a zistil, že mestský súd 7. augusta 2024 v rámci autoremedúry zrušil svoje uznesenie o odmietnutí žaloby sťažovateľky a následne prerušil konanie o jej žalobe do skončenia dovolacieho konania vo veci vedenej pod sp. zn. B2-8C/14/2007. Ústavný súd v tomto kontexte konštatuje, že neobstojí sťažovateľkou prezentované tvrdenie v jej ústavnej sťažnosti, že ak by nekonal mestský súd v predmetnej veci chaoticky a neefektívne, mohol v nej plynule konať. Skôr platí, že ak by mestský súd nepostupoval chaoticky a neefektívne, tak by napadnuté konanie prerušil už skôr, keďže aj samotná sťažovateľka ho krátko po podaní žaloby (21. novembra 2022) navrhovala prerušiť. V tomto momente ústavný súd zdôrazňuje, že svojou doterajšou zjavne neefektívnou činnosťou, resp. nečinnosťou v napadnutom konaní mestský súd spôsobil, že po odpadnutí dôvodu prerušenia konania bude musieť postupovať v predmetnom konaní obzvlášť urýchlene a efektívne, aby nedochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov.

14. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a okolností danej veci teda ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade zatiaľ nemožno konštatovať na strane mestského súdu také nedostatky, na základe ktorých by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označeného základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní v tomto momente odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

16. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by mestský súd v ďalšom priebehu napadnutého konania nepostupoval urýchlene a efektívne a pokračoval by v spôsobovaní prietahov (resp. ak by celková dĺžka napadnutého súdneho konania po odpadnutí dôvodu jeho prerušenia presiahla tri roky, pozn.), toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok adresovala ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu